

Verslag (Q&A) prebidmeeting

17-6-2026

1. Vraag: *Er wordt aangegeven dat er geen inzicht is in de emissiegegevens door producent en veehouder in de validatiefase. Is er wel toegang tijdens de implementatie van de maatregel?*

Antwoord: Ja, in de implementatiefase is er wel inzicht in de emissiegegevens. Hierdoor krijgt de producent inzicht of de maatregel goed werkt en ingesteld is.

2. Vraag: *Moeten alle gegevens voor de provincie inzichtelijk zijn, of volstaat het dat slechts een deel van de gegevens beschikbaar is?*

Antwoord: Alle gegevens die nodig zijn om de maatregel te valideren, dienen ten alle tijden beschikbaar en inzichtelijk te zijn voor de provincie. Uiteindelijk moet de provincie achter de validatierapporten en de kwaliteit van de data kunnen staan. Daarom willen wij hier continu inzicht in hebben. De veehouders die deelnemen aan het project committeren zich hieraan.

3. Vraag: *Is het mogelijk om met een andere meetmethode dan de CO₂-massabalans, maatregelen in natuurlijk geventileerde stallen te valideren, in het geval deze maatregel ook koolstofdioxide (CO₂) in de stal verlaagt?*

Antwoord: De producent is verantwoordelijk voor het leveren van input voor het onderzoeksplan, zoals het verwachte effect op emissies. De meetinstantie is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de metingen volgens de richtlijnen die zijn opgenomen in deel A en, voor continu meten, deels in deel B. De meetinstantie bepaalt welke meetmethode geschikt is om de maatregel te valideren.

4. Vraag: *Valt het gebruik van een tracergas om het ventilatiedebiet te bepalen eventueel ook onder de meetmethoden die kunnen worden toegepast?*

Antwoord: in principe heeft de provincie hier geen voorkeur in. Het is belangrijk dat de metingen die worden uitgevoerd voldoen aan de eisen die zijn gesteld in de richtlijnen.

5. Vraag: *Heeft de provincie een voorkeur voor deelnemende stallen waar al meetsensoren hangen?*

Antwoord: Nee, de provincie heeft hierin geen voorkeur. Daarnaast wordt de aanwezigheid van eigen meetapparatuur naast de meetapparatuur van de meetinstantie in project VAMOS ten zeerste ontraden. Hierdoor kan er inzicht en beïnvloeding in de validatiefase ontstaan, wat de betrouwbaarheid van de effectbepaling negatief kan beïnvloeden.

6. Vraag: Voor een inschrijving op VAMOS is een ammoniakreductiepotentieel van minimaal 20% vereist. Met doelsturing kan een maatregel mogelijk een groter effect behalen. Daarbij zou juist de impact bij een individuele veehouder interessant kunnen zijn. Met deze opzet blijf je naar gemiddelde kijken en met een lijst werken. Willen jullie niet meer naar impact kijken?

Antwoord: Voor dit project hebben wij bewust voor deze opzet gekozen. Maatregelen moeten breed toepasbaar zijn, ook zonder continue emissiemetingen als borging. Daarnaast zijn niet alle stallen geschikt om te meten. Met deze opzet kunnen de maatregelen ook in dergelijke stallen worden toegepast.

7. Vraag: Voor een inschrijving op VAMOS geldt een ammoniakreductie van minimaal 20%. De Brabantse eisen voor melkveehouderijen liggen echter op 30% of 50% bij de melkveehouderij. Kunnen maatregelen met een lagere reductie dan toch op de Brabantse menukaart worden opgenomen?

Antwoord: per diercategorie geldt een vereiste reductie. Een veehouder mag echter één maatregelen toepassen of een combinatie van maatregelen inzetten om aan de vereiste reductie te voldoen. Wanneer maatregelen op de menukaart staan met bijvoorbeeld een reductie van 20% of 30%, tellen deze percentages mee. Een individuele maatregel hoeft dus niet altijd voldoende te zijn om zelfstandig aan de norm te voldoen. Een voorbeeld hiervan is het nieuwe vloersysteem voor melkvee in de ontwerpwijziging van de Omgevingsverordening. Dit systeem voldoet niet zelfstandig aan de reductie-eis voor melkveebedrijven met meer dan 100 koeien, maar mag wel worden toegepast in combinatie met andere maatregelen.

8. Vraag: Dus een maatregel met 20% ammoniakreductie kan worden opgenomen?

Antwoord: Ja, dat kan. De voorwaarde voor VAMOS is minimaal 20% ammoniakreductie. Dat is het uitgangspunt. Het is mogelijk dat de daadwerkelijke reductie hoger of lager uitvalt op basis van de metingen. Als met grote zekerheid een ammoniakreductie van 10% blijkt, kan het zijn dat de maatregel uiteindelijk ook voor dat percentage wordt opgenomen. Belangrijk is dat vooraf aannemelijk wordt gemaakt dat sprake is van een substantiële reductie.

9. Vraag: de opzet bestaat uit een implementatiefase en een validatiefase. Zou het niet beter zijn om eerst een referentieperiode te meten? Dus een heel jaar zonder toepassing en vervolgens een jaar meten met toepassing van de maatregel. Is dit een mogelijkheid gezien de looptijd van het project?

Antwoord: De planning van project VAMOS voorziet niet in de mogelijkheid om één jaar als referentie te meten. Het is aan de inschrijver om met een goed onderbouwd voorstel te komen waar op basis van een betrouwbare en representatieve referentiewaarde kan worden bepaald.

10. Vraag: In een melkveestal zou je eigenlijk eerst de referentiesituatie willen bepalen. Met welk referentiewaarde moet de reductie worden berekend?

Antwoord: Het is aan de inschrijver om hiervoor een goed onderbouwd voorstel te doen waarmee op objectieve wijze een referentiewaarde kan worden vastgesteld.

Met opmerkingen [JS1]: Ik vraag me af of we proefopzet 4 moeten schrappen in het aanbestedingsdocument. Want volgens mij is alleen proefopzet 3 (case-control in de tijd, binnen dezelfde stal) mogelijk. Proefopzet 3 moet ook over verschillende bedrijven heen.

Met opmerkingen [JS2R1]: Nog goed kijken naar antwoord bij deze vraag

11. Vraag: *Wordt er enkel ammoniak gemeten of ook koolstofdioxide (CO₂) en methaan?*

Antwoord: Koolstofdioxide (CO₂) en methaan worden eveneens gemeten wanneer dit relevant is. Dit dient te worden opgenomen in het onderzoeksplan bij de inschrijving. Het is belangrijk om het effect en eventuele afwenteling op andere emissies inzichtelijk te maken.

12. Vraag: *Hoe kun je hiermee omgaan bij de inschrijving? Bij perceel 2 en 3 moet duidelijk zijn welke gassen worden gemeten.*

Antwoord: Dit zullen we bij de inschrijving nader en duidelijk omschrijven.

13. Vraag: *Er wordt gesproken over 'maatregel' en 'maatregelhouder', vaak in de context van een producent. Sommige maatregelen hebben echter geen producent, zoals het vaker legen van dierenverblijven, potten, in de geitenhouderij. Kan ook voor dit soort maatregelen een inschrijving gedaan worden?*

Antwoord: Ja. De term 'producent' is overgenomen uit het meetprotocol. Ook maatregelen die niet gekoppeld zijn aan een specifiek product of producent kunnen worden ingeschreven.

14. Vraag: *Hoe wordt een maatregelhouder (perceel 1) gekoppeld aan een meetinstantie (perceel 2 en 3)? Gebeurt dit willekeurig?*

Antwoord: Nee, hiervoor geldt een specifieke procedure gehanteerd die in het aanbestedingsdocument nader wordt toegelicht.

15. Vraag: *Omdat deze koppeling vooraf niet bekend is, kan een meetbedrijf gekoppeld worden aan een maatregelhouder die locaties aandraagt die uiteindelijk niet geschikt blijken voor metingen. Het meetbedrijf kan dan al veel tijd en capaciteit hebben geïnvesteerd. Wordt deze inzet vergoed als een validatietraject niet doorgaat?*

Antwoord: Binnen het traject zijn go/no-go-momenten opgenomen. Wanneer een validatietraject niet doorgaat, worden de gemaakte kosten volledig vergoed.

16. Vraag: *Hoe wordt omgegaan met de werving en selectie van veehouders? Bij wie ligt deze verantwoordelijkheid: de maatregelhouder, het meetbureau of de provincie?*

Antwoord: De verantwoordelijkheid ligt in eerste instantie bij de maatregelhouder. Deze is verantwoordelijk voor het werven en selecteren van voldoende geschikte veehouders. Dit vinden we belangrijk omdat de veehouder zich moet committeren aan de correcte uitvoering van de maatregel. De meetinstantie is verantwoordelijk voor het beoordelen van de onderzoekslocaties die door de maatregelhouder worden aangedragen. Wanneer na beoordeling blijkt dat de maatregelhouder onvoldoende geschikte locaties heeft, kan hierover contact worden opgenomen met de opdrachtgever. Pas wanneer er voldoende veehouders met meetbare stallen zijn, kan het traject worden vervolgd. Alleen stallen in de provincie Noord-Brabant kunnen deelnemen aan VAMOS. De provincie toets of er andere belemmeringen zijn voor deelname.

17. Vraag: *Geldt er een minimum of maximum aantal locaties waarop maatregelen kunnen worden gemeten?*

Antwoord: Dit wordt per inschrijving beoordeeld, aangezien de onderzoeksopzet per voorstel kan verschillen.

18. Vraag: *Hebben jullie een idee van de omvang van het project?*

Antwoord: We verwachten ongeveer vijf projecten uit te voeren in vijf verschillende diercategorieën.

19. Vraag: *Bepaalde additieven kunnen ingezet worden in verschillende diercategorieën. Gaat dit dan om verschillende proeven?*

Antwoord: Ja. Een maatregel moet per diercategorie worden gevalideerd. Daarom moet voor iedere diercategorie afzonderlijk een inschrijving worden gedaan. Er moet dus ook per diercategorie worden aangetoond hoe een maatregel werkt.

20. Vraag: *Is er een vergoeding voor veehouders die participeren in dit project?*

Antwoord: Ja. Voor deelnemende veehouder komt een vergoeding beschikbaar. Deze vergoedingen worden door de provincie verstrekt.

21. Vraag: *Wordt de meetinstantie verantwoordelijk gehouden voor het bezoekerslogboek?*

Antwoord: Nee. Een meetinstantie heeft geen volledig zicht op alle bezoekers van een bedrijf en kan daarom niet verantwoordelijk worden gehouden voor het bezoekerslogboek. Weet niet wie het bedrijf allemaal bezoekt, hierdoor kan die hier niet verantwoordelijk voor gehouden worden. De veehouder is hiervoor verantwoordelijk.

22. Vraag: *Zijn jullie ook geïnteresseerd in de kwaliteit van het vlees van dieren waarbij een bepaalde maatregel is toegepast? Wij zien bijvoorbeeld dat onze maatregel een positief effect heeft op de geur van het vlees na de slacht.*

Antwoord: Ja, dergelijke effecten zijn zeker interessant. Het hoofddoel van dit project is echter ammoniakreductie. Eventuele aanvullende positieve effecten kunnen wel worden meegenomen in de onderbouwing van de inschrijving.

23. Vraag: *Voor een goed validatieonderzoek is het cruciaal dat de veehouder alle gegevens goed bijhoudt. Wie is hiervoor eindverantwoordelijk?*

Antwoord: Voor een validatieonderzoek is het cruciaal dat alle relevante gegevens beschikbaar zijn. Op basis daarvan kan worden vastgesteld onder welke randvoorwaarden een maatregel sectorbreed toepasbaar is. De veehouder is verantwoordelijk voor het actueel houden van deze gegevens en vervult daarmee een cruciale rol binnen het onderzoek.

24. Vraag: Momenteel loopt vanuit de provincie het project 'Continu Meten'. Worden de daaruit voortkomende lessen gedeeld met de verschillende meetbedrijven?

Antwoord: Wanneer informatie relevant is voor een inschrijving op VAMOS, zal deze bij de openstelling beschikbaar worden gesteld.

25. Vraag: Hoe ziet het verdere proces en de planning eruit? Wordt de presentatie gedeeld?

Antwoord: Ja. De presentatie wordt beschikbaar gesteld via TenderNed. Bij de verdere planning van de aanbesteding wordt rekening gehouden met de vakantieperiode.